

TALLINNA ALLIKA LASTEAIA

ÕPPEKAVA

SISUKORD

1	SISSEJUHATUS.....	4
1.1	ÜLDANDMED	5
1.2	LASTEAIA PÄEVAKAVA	6
2	LASTEAIA TEENINDUSED.....	6
2.1	KOOSTÖÖ.....	6
2.2	PRAKTIKUM	7
3	LASTEAIA VÄÄRTUSED JA TÖÖVIISID.....	8
3.1	LASTEAIA VÄÄRTUSED.....	8
3.2	TALLINNA ALLIKA LASTEAIA TRADITSIOONID	8
4	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	9
4.1	Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid.....	9
4.2	Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lõimivad tegevused.....	9
4.3	Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted.....	10
4.4	Õpikäsitus	10
5	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS.....	12
5.1	Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine	12
5.2	Laste toetamine. Erivajadustega laps.....	13
5.3	Eesti keele õpetamine rühmades	14
6	LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED.....	16
6.1	Üldoskused	16
6.2	Mänguoskused	16
6.3	Tunnetus- ja õpioskused.....	17
6.4	Sotsiaalsed oskused.....	18
6.5	Enesekohased oskused.....	18
7	VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU NING 6–7AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED	19
7.1	MINA JA KESKKOND.....	19
7.2	KEEL JA KÕNE.....	20
7.3	EESTI KEEL KIU TEINE KEEL	22
7.4	MATEMAATIKA	23
7.5	KUNST	24
7.6	MUUSIKA	26
7.7	LIIKUMINE.....	27
8	VÄÄRTUSKASVATUS.....	29

8.1	Suunad	29
8.2	Väärtuskasvatuse põhimõtted	29
8.3	Väärtuskasvatuse käsitlus.....	30
8.4	Väärtuskasvatuse õppemeetodid.....	30
9	DIGIPÄÄDEVUS	30
	Laste digipädevusmudel põhineb viiel osaoskustel:	30
9.1	Laste digipädevused vanuse järgi:.....	30
10	HINDAMINE	33
10.1	Lapse arengu hindamise põhimõtted.....	33
10.2	Tallinna Allika Lasteaias lapse arengu hindamisel kasutatud meetodeid:	33
10.3	Koolivalmidus	34
11	TALLINNA ALLIKA LASTEAIJA ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	35
12	LISAD.....	36
	LISA 1 RÜHMA NÄDALAPLAAN	36
	LISA 2 ARENGUKAART	36
	LISA 3 LAPSE ARENGU HINDAMIS LEHED	36
	LISA 4 KOOLIVALMIDUSKAART	36
	LISA 5 KÕNEARENGUKAART	36
	LISA 6 LAPSE INDIVIDUAALNE ARENDUKAVA.....	36
	LISA 7 ARENGUMAPI TÄITMISE KORD.....	36
	LISA 8 ÕPPEKÄIGU REGISTREERIMIS LEHT	36
	LISA 9 LASTE ARENGU JÄLGIMISE JA HINDAMISE TABELID	36

1 SISSEJUHATUS

Käesoleval ajal elab koolieelne pedagoogika läbi ühte huvitavamat perioodi oma arengus. Sellist suurt hulka arvamusi, väikelaste õppe- ja kasvatusprotsessi arengus, pedagoogika veel ei teadnud. Koolieelsete lasteasutuste töötajatele on antud täielik vabadus valida õppekava, metoodika ja organisatsiooniline vorm koos lastega. On antud võimalus saada ise uue õppekava ja metoodika autoriks. Kuid siin on väga tähtis määrata õiget eesmärgid, ülesanded ja missioonide realiseerimise teed.

Meie lasteaed avati 1973 aastal ja asub Mustamäel. Lasteaed on eesti/vene õppekeelega munitsipaalasutus. Allika lasteaed on oma tegutsemise vältel tõestanud elujõulisust. Praegusel momendil töötab meil 12 rühma. Nendest 6 rühma töötavad õppekava Hea Algus alusel. Kolm rühma töötavad keelekümblusrühmana. Keeleõpet alustatakse alates 3 aastaselt.

Enne, kui sai alustatud tööd selle õppekava alusel, tuli meil väga põhjalikult analüüsida riiklik õppekava koolieelse lasteasutuse ja õpetajate võimeid ja tööd.

Tänapäeva elu tormab kiirelt edasi. Seetõttu, mis oli hea eile, peab täna ja homme olema parem ning peab edaspidi minema tõusvas arengus. Oma lasteajast me otsustasime jätta kõik, mis on hea ning täiendada oma tööd kaasaegsete normidega. Siin on väga tähtis määrata, mida me tahame saavutada, millise tee valime, mida tahame arendada ja millisel moel. Kõige tähtsam on määrata meie lasteaia missioon ja me oleme selle kindlaks määranud. Edasine samm on meie missiooni realiseerimine.

Lasteaia kollektiivil on väga hea reegel – kõikidest uutest ideedest tuleb rääkida ja nad ka ära kuulata, sest kui seda ei tehta, siis on need surnud ideed.

Arenevad ideed peavad lahustuma kollektiivi. Peavad olema tugiisikud, spetsiaalsed grupid, kes väljendaksid oma viru parandada ja nii arendada need uuteks ideedeks.

Selleks, et määrata edasine edasine lasteaia areng on vaja välja töötada arengustrateegia. Aga strateegia kasvab välja missioonist:

- Tulevaste eesmärkide püstitamine

- Personali võimalused
- Vahendite leidmine eesmärkide saavutamiseks.

Meie lasteaia side kooliga saanud heaks traditsiooniks. Igal kevadel kohtume kooli-partneeridega direktorite ja õpetajatega, meie üldkoosolekutel, kuhu on kutsutud ka lastevanemad. Ja kõige peamine on edasine side lastega, kes on läinudjuba kooli. Nad astuvad aeg-ajalt lasteaia läbi, kohtudes oma õpetajatega, kellega nad räägivad oma edusammudest.

See on suurepärane hinnang meie pedagoogilise kollektiivi tööle.

1.1 ÜLDANDMED

Meie lasteaed avati 1973 aastal ja asub Mustamäel.

Tallinna Allika Lasteaed on eesti/vene õppekeelega munitsipaalasutus.

Tallinna Allika Lasteaed on oma tegutsemise vältel tõestanud oma elujõulisust.

Praegusel momendil töötab meil 11 rühma

- 2 sõimerühmad
- 5 lasteaiaühmad
- 4 liitühmad
- 2 keelekümblusrühmad (osalineKK)
- Keeleõpet alustatakse alates 3-aastaselt.

Lasteaia eripära: programmi alusel keeleõpet (eesti, saksa keel) Hea algus, keelekümblus rühmad.

1.2 LASTEAIA PÄEVAKAVA

Rühma päevakord	Sõim 1-3a	Liitrühm 2-7a	Noorem 1 3-4a	Noorem 2 4-5a	Vanem 5-6a	Eelkooli rühm 6-7a
Laste vastuvõtt, hommikuvõimlemine	7.00 – 8.30					
Hommikusöök	8.30 – 9.00					
Planeeritud õppe- ja kasvatustegevused, mäng, õues viibimine	9.00 - 11.00	9.00 - 11.50	9.00 - 11.30	9.00 - 11.40	9.00 - 12.00	9.00 - 12.10
Lõuna ettevalmistus lõunaseks uneks, unejutt	11.40	12.20	12.00	12.10	12.30	12.40
Puhkeaeg	13.00-15.00					
Õhtuode	15.30 - 16.10					
Individuaalne töö, õuemängud	16.30 - 18.00					
Valve rühm	18.00 - 19.00					

2 LASTEAIA TEENINDUSED

TERVISLIK - kehalise kasvatus arendamine saalis, õue liikuvad mängud, samuti spordielementidega, spordipäevad, meelelahutus.

LOGOPEEDILIST- individuaaltöö lastega, vanematega konsultatsioonid.

2.1 KOOSTÖÖ

LASTEVANEMATEGA

- Lasteasutuse pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.
- Pedagoog teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Pedagoog loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes.
- Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja läbiviimises ning anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele.
- Peretunnid lahtised tegevused lastevanematega aasta jooksul.

- Arenguvestlused üks kord aastas - kevad, ankeedid.
- Lastevanemate koosolekud üks kord kvartalis iga rühm valib oma teematika.
- Lastevanemate nõustamine.
- Koosolekud lastevanematega toimuvad kaks korda aastas rümadest ja üldkoosolekud saalis.
- Lastevanemate teavitamise meetmed: Eliis-keskkond, koduleheküljel internetis (<https://www.tallinn.ee/est/allika/>), lasteaia FB (<https://www.facebook.com/allikalasteaed>)

KOOLIGA

- Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasiumiga
- Tallinna 53 Keskkooliga
- Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasiumiga (alates 2012a.)
- Tallinna Tehnikagümnaasiumiga (alates 2017a.)

LINNAOSA VALITSUSEGA

- Püsiv kontakt hariduse nõudnikuga
- Hoolekogu koosolekud üks kord kvartalis.
- Linnaosa valikute ühine organisatsioon.

2.2 PRAKTIKUM

Meie lasteaias toimuvad praktikumid: Hea Algus, Tallinna Ülikool, INNOVE, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool.

3 LASTEAIA VÄÄRTUSED JA TÖÖVIISID

3.1 LASTEAIA VÄÄRTUSED

- Tervis
- Hoolivus
- Meeskonnatöö
- Kaasaegsus

Õppekasvatustöö eesmärkide ellurakendamiseks kasutatakse erinevaid tööviisi:

- Vaatlus
- Vestlust, jutustamist
- Õppemängu
- Katseid, uurimusi
- Iseseisvat tööd
- Rühmatööd
- Lavastusmänge

3.2 TALLINNA ALLIKA LASTEAIA TRADITSIOONID

1. spordipäev
2. sügise peod
3. õpetajadepäev
4. isadepäev
5. Kadripäev, Mardipäev
6. advendihommik
7. Teatripäev
8. sõbrapäev
9. vastlapäev
10. Jõulunädal – piparkookide küpsitamine, jõulunäidet kavatajatelt lastele
11. Eesti iseseisapäev
12. Jõulupeod
13. emadepäev
14. lõpupidu- koolisaatmise peod
15. Tallinna Allika lasteaia tantsupidu
16. Laste päeva kaitse tähistamine

4 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

4.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodus ja lasteasutuse koostöös.

Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

4.2 Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lõimivad tegevused

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi:

- kuulamine
- kõnelemine
- lugemine ja kirjutamine
- vaatlemine, uurimine
- võrdlemine, arvutamine
- liikumistegevused
- muusikategevused
- kunstitegevused

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas (edaspidi *valdkond*):

- 1) Mina ja keskkond
- 2) keel ja kõne
- 3) eesti keel kui teine keel

4) matemaatika

5) kunst

6) muusika

7) liikumine

4.3 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõteteks on:

- 1) lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- 2) lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- 3) lapse loovuse toetamine;
- 4) mängu kaudu õppimine;
- 5) humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- 6) lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
- 7) lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
- 8) üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- 9) kodu ja lasteasutuse koostöö;
- 10) eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

Lapse arengu toetamine lasteasutuses on meeskonnatöö.

4.4 Õpikäsitlus

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervises seisundit jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:

- 1) kavandada oma tegevust, teha valikuid;
- 2) seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- 3) kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- 4) arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
- 5) hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
- 6) tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

5 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Lasteasutus korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati.

Õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini.

5.1 Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.

Õppe – ja kasvatustegevuste korraldus (tegevuskordi nädalas)

Õppe ja kasvatustegevused valdkonniti	1-3 aastased	3-5 aastased	5-7 aastased
Mina ja keskkond	1-2	1-2	2-3
Keel ja kõne	2-3	3-4	4-5
matemaatika	1-2	1-2	2-3
kunst	1-2	2-3	3-4
muusika	2-3	2-3	2-3
liikumine	2-3	2-3	2-3
Eesti keel	-	3	4
Tegevuskordade arv nädalas	9-10	15	18-20
Tegevuskordade arv päevas	2	3	5

Tegevuste ajaline kestvus

Laste vanus	Tegevuste ajaline kestvus
1-3 aastased	10-15 min
3-6 aastased	25 min
6-7 aastased	35 min

1. Planeeritud tegevuste läbiviimiseks ei ole maia lasteaias kindlaid, kohuslikke kellaaegu. Tegevuse toimumine sõltub lasteaija õpetajast, omakorda lähtub lastest, nende huvist, tegutsemisest. Kindlad ajad on muusikategevusel ja liikumisel, millised toimuvad saalis. Liikumistegevuses õues ei ole piiratud ajaga.
2. Rühma “Hea Algu” struktuur ja organiseerimine korraldatakse nii, et antakse lapsele võimalus teha oma valik ning töötada iseseisvalt. Peamine selle töö juures on keskused, lapse aktiivsuse tõstmiseks. Keskused võib muutuda vastavalt laste vanusele ja huvidele. Tegevused keskustes viiakse läbi vastavalt nädala teemale. Õpetajad toovad täiendavat materjali, kui selleks on vajadus.
3. Keelekümblus rühmades planeeritud õppe- kasvatustegevuste jagunemisel nädalas on rõhuasetus keelearenduslikel tegevustel.
4. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab pedagoog lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.
5. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel esitatakse kavandatava perioodi (nädal, lisa 1) eesmärgid, temaatika, õppesisu ja -tegevused. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi.
6. Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.
7. Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning pedagoogide ja personali kaasamist.

5.2 Laste toetamine. Erivajadustega laps.

Erivajadustega laps on laps, kelle võimetest, terviseseisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.

Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö (rühmaõpetaja, logopeed, muusikaõpetaja, liikumisõpetaja), mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.

Tallinna Allika Lasteaias on toimunud laste erivajaduse väljaselgitamine. Lastele on kättesaadav spetsialisti nõustamine. Lasteaias töötab logopeed, kes teenindab kõneravi vajavaid lapsi.

- Logopeedi teenuste osutamine lastele
- Õpetajate ja lastevanemate nõustamine
- Nõustamisinfo paigaldamine lasteaias koduleheküljel

Toimub kõigi rühmade logopeediline jälgimine (lisa 5). Jälgimise tulemusena toetatakse lapse arengu diagnostikat. Laste arengu arendamisel kasutatakse tegevusi:

- Laste uuring
- Mängud
- Vestlused
- Liivamängud
- Logopeediline massaaž
- Lastevanemate nõustamine

Vajadusel koostavad rühma pedagoogid õppeaasta algul koostöös logopeedi ja spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava (lisa 6). Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest. Andekamate laste puhul neile lisategevuse leidmine, et arendada nende annet.

Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel.

5.3 Eesti keele õpetamine rühmades

Tallinna Allika Lasteaias õppekeeleks on vene keel, kuid alates 3-aastastel lastel on üheks õppetegevuseks eesti keel, samuti õpitakse eesti keelt mängu ja muusika kaudu.

Rühmades, mille õppe- ja kasvatustegevus ei toimu eesti keeles (kõik rühmad v.a keelekümbel rühm), alustatakse laste eesti keele õpet kolmeaastaselt kas:

- 1) eraldi keeletegevuste kaudu
- 2) keeleõpet teiste tegevustega lõimides
- 3) osalise keelekümbeluse metoodikat rakendades (2 osalise keelekümbelusega rühma, kus 1 õpetaja tegeleb lastega eesti, teine vene keeles. Kehtib põhimõte – üks õpetaja, üks keel).
- 4) kolmes aiarühmas projekt „Professionaalne eestikeelne rühmaõpetaja vene õppekeele rühmas“

Eesmärgid:

- Äratada huvi eesti keele vastu
- Õpetada kuulama ja tajuma eesti keele kõla
- Kujundada eesti keele omast hääldust
- Õpetada eesti keele sõnu ja väljendeid
- Julgustada õpitut sõnu ja fraase kasutama, kujundada valmidust eesti keeles suhtlemiseks
- Kaasata lapsevanemaid, süvendades arusaamist vajadusest toetada lapse eesti keele õpinguid.

Keeleõpetus lasteaias on mänguline, vaheldusrikas ja köitev. Planeeritud tegevused kestvad kolme kuni seitsmeaastastel rühmades kuni 30 minutit. Kolme kuni seitsmeaastastel planeeritud tegevusi nädalas on kolm.

Kasutame paindlikke, olukorrale vastavaid lahendusi, mitmesuguste tegevuste kaudu (laulmine, liikumine, käeline tegevus). Tallinna Allika Lasteaed on koostöös eestikeelsete lasteaedadega ja koolidega, toimuvad eestikeelsed ühisüritused, et lapsed saaksid suhelda ja mängida ühismänge eesti keelt kõnelevate lastega.

Kõnearendusteemad:

- Mina, nimi, tervitamine, tutvumine, tänamine, palumine, küsimine, mida ma oskan teha, mida me mängime, mida mulle meeldib teha, minu keha
- Minu pere ja kodu, lemmikloom
- Kodu, maja, tuba, kodused asjad, toit

- Minu päev
- Pühad
- Riided, jalatsid
- Mänguasjad
- Loomad, linnud
- Aeg, öö, päev, aastaajad
- Sõidukid ja tänav
- Kaupluses
- Arsti juures
- Tähed ja numbrid

Erivajadustega lapsele koostatakse eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalne arenduskava.

6 LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

6.1 Üldoskused

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- enesekohased oskused.

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

6.2 Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- 3) algatab erinevaid mänge ja arendab mängu sisu;
- 4) täidab mängudes erinevaid rolle;
- 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

6.3 Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- 2) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- 3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- 4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- 5) tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- 6) suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- 7) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- 8) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

6.4 Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- 2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- 3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- 4) osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- 5) oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- 6) loob sõprussuhteid;
- 7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- 8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- 9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- 10) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- 11) selgitab oma seisukohti.

6.5 Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- 2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- 3) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- 4) algatab mängu ja tegevusi;
- 5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- 6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- 7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;

8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

7 VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU NING 6–7AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

7.1 MINA JA KESKKOND

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna *Mina ja keskkond* sisu:

- 1) sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2) looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- 3) tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- 2) suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- 3) lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist,

vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;

4) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervise seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlge tegema;

5) suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
- 2) kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- 3) nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
- 4) nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
- 5) mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- 6) oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- 7) julgeb keelduda (ühis) tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
- 8) kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- 9) järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
- 10) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
- 11) kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
- 12) kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
- 13) selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
- 14) selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
- 15) mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
- 16) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
- 17) teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda.

7.2 KEEL JA KÕNE

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- 2) kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;

3) tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna Keel ja kõne sisu:

- 1) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 2) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 3) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausealle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- 2) peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- 3) suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
- 4) õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
- 5) mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
- 2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- 3) suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- 4) jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;
- 5) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;

- 6) kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;
- 7) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- 8) hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- 9) tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjpildis ära mõned sõnad;
- 10) kirjutab joonistähedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
- 11) teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

7.3 EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- 2) soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- 3) tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- 4) kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Valdkonna *Eesti keel kui teine keel* sisu:

- 1) kuulamine;
- 2) kõnelemine;
- 3) Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
- 2) pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- 3) suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
- 4) korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- 5) vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);

- 6) valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
- 7) pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
- 2) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
- 3) saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
- 4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
- 5) kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
- 6) teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
- 7) oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi.

7.4 MATEMAATIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- 3) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- 7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna *Matemaatika* sisu:

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- 2) harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes,

orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;

- 3) seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- 4) suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- 5) toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
- 2) võrdleb hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt*;
- 3) teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- 4) liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, –, =;
- 5) koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
- 6) järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- 7) rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
- 8) kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
- 9) oskab öelda kellaega täistundides;
- 10) nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
- 11) mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nõör vms);
- 12) eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (kroon, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- 13) leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

7.5 KUNST

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;

- 3) vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- 6) vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna *Kunst* sisu:

- 1) kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- 3) tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- 4) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
 - 2) suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
 - 3) kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
 - 4) arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
 - 5) julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
 - 6) viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
 - 7) suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi.
- Kaaslaste töödessa tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;

- 2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
- 3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
- 4) kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- 5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- 6) loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
- 7) koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- 8) kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

7.6 MUUSIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna *Muusika* sisu:

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;
- 3) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4) pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalane tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne*, *Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;

- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- 6) muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
- 2) laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi;
- 3) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- 4) eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- 5) eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- 6) mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
- 7) mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansamblis;
- 8) liigub vastavalt muusika meeleolule;
- 9) väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

7.7 LIIKUMINE

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna *Liikumine* sisu:

- 1) kehalise kasvatusel alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- 2) rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- 3) peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- 4) suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- 5) mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordinaatsiooni, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- 2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- 3) sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- 4) sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- 5) säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- 6) kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
- 7) matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
- 8) sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
- 9) liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- 10) kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
- 11) mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
- 12) peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- 13) nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

8 VÄÄRTUSKASVATUS

Väärtuskasvatus mõjutab lapse väärtushinnanguid ja -hoiakuid. Väärtuskasvatus avaldub õpetegevustes, reeglites, üritustes, sotsiaalsetes suhetes, traditsioonides ja ühtlasi terves last ümbritsevas keskkonnas. Tallinna Allika Lasteaia väärtuskasvatus põhineb lasteaia põhiväärtustel.

Õppe – ja kasvatustegevuse eesmärgiks on:

- Laps on innustatud väärtusi märkama ja jõudma selgusele oma väärtustes
- Laps reflekteerib iseenda ja teiste väärtuste üle
- Lapsel on kujundatud teatud käitumiskalduvusi ja iseloomuomadusi

Eesmärgid valdkonniti:

Mina ja keskkond	Laps mõistab ümbritseva maailma kui tervikliku. Laps on saanud ettekujutuse oma minast ja teiste rollidest ümbritsevas keskkonnas, väärtustab kultuuritraditsioone ja tervist ning keskkonnahoidliku mõtteviisi.
Keel ja kõne	Laps tuleb toime igapäevases suhtluses nii täiskasvanute kui ka kaaslastega, oskab arvestada kaassuhtlejate ja suhtlemise paigaga ning suudab oma mõtted suulise kõne abil edasi anda.
Muusika ja kunst	Laps kogeb rõõmutunnet loovast eneseväljendusest. Laps väljendab oma maailmanägemist ning saab elamusi.
Liikumine	Laps kogeb rõõmutunnet aktiivsest liikumisest nii üksi kui ka kaaslastega, mõistab kehalise aktiivsuse olulisust tervisele, kujunevad kõlbelised põhimõtted ja enesekindlus. Läbi liikumistegevuste kujundatakse positiivseid iseloomuomadusi, tehakse koostööd ja kontrollitakse oma emotsioone.

8.1 Suunad

- [Tervise edendamine](#)
- [Programm „Roheline kool“](#)
- [Programm „Kiusamisest vaba lasteaed“](#)
- esmaabiprojekt „Mina oskan aidata“

8.2 Väärtuskasvatuse põhimõtted

- Kodu ja lasteasutuse koostöö
- Järjepidev ning igapäevane osa õppe- ja kasvatustööst
- Toetav ja turvaline kasvukeskkond

- Lapse individuaalsuse ja eripära arvestamine
- Mäng ja mängu kaudu õppimine
- Valikuvõimaluste pakkumine
- Loova eneseväljenduse toetamine
- Meetodite kombineerimine

8.3 Väärtuskasvatuse käsitlus

Juurutamine	Moraalnormide ja väärtushoiakute tutvustamine, mille käigus taotletakse kindlate väärtushinnangute omaks võtmist.
Selitamine	Õpetaja ei suru oma isiklike väärtusi peale, vaid suunab laste arutlust asjakohaste küsimustega.
Kognitiivne	Lähtutakse eeldusest, et on olemas universaalsed moraalsed printsiibid, kuid lahendused sõltuvad konkreetsest keskkonnast ja situatsioonist ning neid rakendatakse vastavalt indiviidi moraalsele arengule.
Iseloomukasvatus	Esiplaanile seab isiksuse tervikliku arengu.

8.4 Väärtuskasvatuse õppemeetodid

Igapäevane vestlus	Sotsiodraama
Filosoofiline vestlus	Looduses viibimine ja õuetegevused
Grupikoosolekud	Kunsti-, muusika-, liikumistegevused
Mõistekaardi kasutamine	Ilukirjanduse erinevate olukordade kogemine, arutlemine ja läbimängimine

9 DIGIPÄÄDEVUS

Laste digipädevusmudel põhineb viiel osaoskustel:

1. Info/teabe haldamine
2. Suhtlemine digikeskkondades
3. Digitaalne sisuloome
4. Turvalisus
5. Probleemilahendus

9.1 Laste digipädevused vanuse järgi:

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1,5-3 aastane laps:

1. Suhtlemine digikeskkondades
 - 1.1.Koostöö digitehnoloogia toel
 - 1.1.1. Laps teeb digivahendi abil või etteantud keskkonnas teistega tööd
2. Digitaalne sisuloome
 - 2.1 Digitaalne sisuloome
 - 2.1.1. Laps loob õpetaja abiga digitaalseid materjale
 - 2.2. Programmeerimine
 - 2.2.1. Laps sisestab õpetaja juhendamisel avastusõppe meetodil põrandarobotile seadme liigutamiseks lihtsamaid käsklusi

3. Turvalisus

- 3.1. Seadmete kaitsmine
 - 3.1.1. Laps tutvub digi- ja robotikavahenditega ning nende heaperemeheliku kasutamisega.

4.Probleemilahendus

- 4.1. Innovatsioon ja tehnoloogia loov kasutamine
 - 4.1.1. Laps kasutab õpetaja juhendamisel digitehnoloogiat loomingulisel eesmärgil

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 4 - 5 aastane laps:

1. Suhtlemine digikeskkondades

- 1.1.Koostöö digitehnoloogia toel
 - 1.1.1. Laps teeb digivahendi abil või etteantud keskkonnas teistega koostööd
- 1.2.Suhtlemine digivahendiga
 - 1.2.1. Laps suhtleb rühmakaaslaste ja õpetajatega, kasutades digivahendeid ja rakendusi eakohaselt ning järgides seejuures kokkulepitud reegleid

2. Digitaalne sisuloome

- 2.1 Digitaalne sisuloome
 - 2.1.1. Laps loob õpetaja abiga digitaalseid materjale
- 2.2. Programmeerimine
 - 2.2.1. Laps sisestab õpetaja juhendamisel põrandarobotile seadme liigutamiseks käsklusi

3. Turvalisus

- 3.1. Seadmete kaitsmine
 - 3.1.1. Laps digivahendeid heaperemehelikult
- 3.2 Tervise kaitsmine
 - 3.2.1. Laps arutleb ja harjutab õpetaja abiga, missugune on digivahendi kasutamise ajal õige istumisasend
- 3.3. Keskkonna kaitsmine
 - 3.3.1. Laps arutleb õpetaja abiga, kuidas tehnoloogia kasutamine kahjustab keskkonda ja toob sellele kasu.

4. Probleemilahendus

4.1. Innovatsioon ja tehnoloogia loov kasutamine

4.1.1. Laps kasutab õpetaja juhendamisel digitehnoloogiat loomingulisel eesmärgil

4.2 Tehnilise probleemide lahendamine

4.2.1 Laps pöördub vajadusel abi saamiseks juhendaja poole.

5. Info haldamine

5.1. Info hindamine

5.1.1. Laps arutleb õpetaja abiga kriitiliselt leitud teabe asjakohasuse ja usaldusväarsuse üle.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7 aastane laps:

1. Suhtlemine digikeskkondades

1.1. Koostöö digitehnoloogia toel

1.1.1. Laps teeb etteantud keskkonnas teistega koostööd

1.2. Suhtlemine digivahendiga

1.2.1. Laps suhtleb vanemate, rühmakaaslaste ja õpetajatega, kasutades digivahendeid ja rakendusi eakohaselt ning järgides seejuures kokkulepituid reegleid

1.3. Netikett

1.3.1. Laps teeb vahet silmast silma ja veebipõhise suhtluse eripäradel, oskab välja tuua nende olulisemad tunnused ja rakendab neid.

2. Digitaalne sisuloome

2.1 Digitaalne sisuloome

2.1.1. Laps loob ja vormindab õpetaja abiga digitaalseid materjale

2.2. Programmeerimine

2.2.1. Laps koostab visuaalse programmeerimiskeelega roboti juhtimistarkvara

2.3 Autoriõigus ja litsentsid

2.3.1. Õpetaja selgitab digitaalse materjali autoriõiguse olulisemaid tunnused

3. Turvalisus

3.1. Seadmete kaitsmine

3.1.1. Laps toob välja digivahendite kasutamise sarnasused ja erinevused kodus ja lasteaias. Laps loetleb digivahendite kasutamisega seotud riske ja võimalusi.

3.2 Tervise kaitsmine

3.2.1. Laps kontrollib digivahendi kasutamise ajal oma istumisasendit ning arutleb, mis võivad olla digivahendi väärkasutamise põhjused ja tagajärjed. Laps kaardistab õpetaja abiga oma digiseadme kasutamise kohta ja aega.

3.3. Keskkonna kaitsmine

3.3.1. Laps toob näited, kuidas tehnoloogia kasutamine kahjustab keskkonda ja toob sellele kasu.

4. Probleemilahendus

4.1. Innovatsioon ja tehnoloogia loov kasutamine

4.1.1. Laps kasutab õpetaja juhendamisel digitehnoloogiat loomingulisel eesmärgil

4.2 Tehnilise probleemide lahendamine

4.2.1 Laps kirjeldab seadmega tekkinud võimalikku probleemi ning pöördub vajadusel abi saamiseks juhendaja poole.

4.3. Digipädevuse lünkade välja selgitamine

4.3.1 Laps annab enda digipädevustele hinnangu.

5. Info haldamine

5.1. Info hindamine

5.1.1. Laps arutleb õpetaja abiga kriitiliselt leitud teabe asjakohasuse, terviklikkuse ja usaldusväarsuse üle.

5.2. Info otsimine ja sirvimine

5.2.1. Laps leiab võtmesõnu kasutades otsimootoriga vajalikke teabeallikaid, sirvib neid ja valib õpetaja abiga leitu hulgast sobivaid digitaalseid materjale.

10 HINDAMINE

10.1 Lapse arengu hindamise põhimõtted

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.

Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist.

Pedagoogid viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.

Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused.

Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi (lisa 2).

10.2 Tallinna Allika Lasteaias lapse arengu hindamisel kasutatud meetodeid:

- Vaatlus
- Portfoolio koostamine
- Laste jälgimine logopeedi poolt

- Vaatluslehe alusel rühmaõpetajad täidavad hindamislehti (lisa 3), kaks korda aastas (sügisel ja kevadel)
- Anketeerimine
- Koolivalmistuse hindamine arengu vestlus lapsega, koostöö meeskonnaga: rühma õpetajad, logopeed, muusikaõpetaja, liikumisõpetaja
- Kontaktid vanematega - arenguvestlused üks kord aastas – kevadel.

Hindamiseks kasutame valgusfoori süsteem:

- hea
- vajab arendamist
- andekas laps

Kõik materjalid korjavad lapse isikliku arengumappi (lisa 7) Arengumappi koostamisel on oluline järjepidevus ja süsteemsus. Arengumapp käib kaasas lapsega kogu lasteaia perioodi. Lapsevanemal on õigus tutvuda lapse arengumapiga. Arengumapi sisu on kaitstud „Isikukaitse seadusega“ sätestatud.

Rühmaõpetaja tutvustab lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.

Üks kord õppeaastas (kevad) viib pedagoog lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguvestluse, mis:

- 1) annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- 2) selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.

Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse “Isikuandmete kaitse seaduses” sätestatud tingimustel.

10.3 Koolivalmidus

Kõikidele Tallinna Allika Lasteaia õppekava läbinud lastele väljastatakse koolivalmidusekaart (Lisa 4), mille koostamiseks on arenguvestluse ja arengu hindamise tulemused. Koolivalmiduse kaarti koostavad rühmaõpetajad, kaasates lapsevanemaid, spetsialiste ja juhtkonda. Koolivalmidusekaardi allkirjastavad selle koostamisel osalenud isikud, sh õpetajad, lapsevanem, lasteasutuse direktor või selleks volitatud isik. Koolivalmiduskaart väljastatakse lapsevanemale enne lapse lasteaiast välja arvamist seoses kooli astumisega

11 TALLINNA ALLIKA LASTEAIA ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Õppekava uuendamine ja täiendamine toimub:

- Seadusandlike dokumentide muutumisel ja uute vastuvõtmisel;
- Tallinna Haridusameti normatiivdokumentide alusel;
- Lasteaia õppe-ja kasvatustöö analüüsi alusel;
- Pedagoogide, pedagoogilise nõukogu, lastevanemate ja lasteaia hoolekogu ettepanekul.
- Keelekümbluskeskuse soovitusel

Uuendatud ja täiendatud õppekava esitakse pedagoogilise arutamiseks. Lasteaia direktor kinnitab õppekava pedagoogilise nõukogu ettepanekul, arvestades hoolekogu arvamust.

12 LISAD

LISA 1 RÜHMA NÄDALAPLAAN

LISA 2 ARENGUKAART

LISA 3 LAPSE ARENGU HINDAMIS LEHED

LISA 4 KOOLIVALMIDUSKAART

LISA 5 KÕNEARENGUKAART

LISA 6 LAPSE INDIVIDUAALNE ARENDUKAVA

LISA 7 ARENGUMAPI TÄITMISE KORD

LISA 8 ÕPPEKÄIGU REGISTREERIMIS LEHT

LISA 9 LASTE ARENGU JÄLGIMISE JA HINDAMISE TABELID